Nagyvárad, 1908. XIV. évfolyam 205. szám. Vasárnap, szeptember 6.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre ... 16 kor.
Negyedévre ... 4 «
Helyben házhoz hordva:
Egész évre ... 20 kor
Negyedévre ... 5 «
Vidékre postán szállitva:
Egész évre ... 24 kor.
Negyedévre ... 6 «

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apácza-utcza 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, szeptember 5.

A szociáldemokrácia végzetes tévedése.

Az utóbbi két század kutató szelleme a különböző tudományok kétségtelenül nagy haladást tett, szép vivmányok részese, de ezzel karöltve, egy hamis felfogás, vallástalan irány hatotta át a társadalom nagy rétegét, mely meghozta a mai társadalom sok bünét, baját.

Sokan ezért a természettudományokat okolják; holott e tudomány az emberileg megközelitéssel észlelhető jelenségek közötti szigoru összefüggést keresi, vizsgálja s következésképen végső okokat és magyarázatokat nem ad.

S hogy mégis némely természetkutató áthágva a természettudomány élesen körvonalozott határait s mivel sem igazolt téveszmék elhintésével az általa meg nem oldható problémák számát szaporitá, ez nem a természettudomány rovására irandó. Saját terepén is volt nem egy hypothesise, mely egy tökéletesebb eszközökkel rendelkező kor többirányu buvárlata folytán hitelét vesztette.

A mult század tudósai között egy sem volt, ki embertársai gondolkozására oly nagy hatással lett volna, mint Darvin s ime alaposan megváltozott nézetek mellett ma már Darvinnak nagy port fölvert fajkeletkezési tanáról, mint a mult század legzseniálisabb tévedéséről, a tudománynak szerencsésen kiállott gyermekbetegségéről beszél nem egy elsőrangu tudós.

A mult század öröksége gyanánt szállt ránk a nemzetközi szociálizmus is, mely a gazdasági és társadalmi ellentétek megszüntetését tüzte ki feladatul s amelyet eleinte sokan a kereszténységgel hasonlitottak egybe. Holott az anyagias életbölcseleten alapult nemzetközi szociálizmus, melynek evangéliuma a pártprogramm, erkölcse a pártfegyelem s menyországa a szociális állam, — ahol csupán az elvtárs a felebarát, — semmiképen sem azonositható a kereszténység magasztos tanával, mely békét, testvériességet hirdet itt s reménnyel tekint az égre föl.

Nyilvánvaló, hogy a nemzetközi szocialismus hiveinek legtöbbje még a tényleges viszonyok kellő megismerésére, fölfogására is képtelen. Erősen hiszi, hogy rabláncait lerázva majd nem egyesek fognak felette rendelkezni; holott a sok és nagy tömegü szakszervezet egyesek parancsára, önelhatározás nélkül müködik, rabszolga módjára cselekszik már ma is. De hát hiába, az a phantastikus jelleg, mely a szociálizmusban nyilvánul a tömeget vonzza s az igéret földje, hova csak a mai társadalmi rend megdöltével léphet, egész valóját leköti, betölti.

Tudomány, müvészet, hit, erkölcs, hazaszeretet, szóval mindaz, ki az anyagiassággal a tenyész élettel szerves kapcsolatban nincs, a földi rögnél magasabbra tör, előtte becscsel nem bir. S nagyon valószinü, mit a mult század 70-es évében a párisi kommune magatartása is föltételezni enged, hogy ha a mai alakjában uralomra jutna, elhagyná pusztitani még azt is, mit a pogány világ is tisztelt.

Nem célunk a nemzetközi szociális mozgalomban lekicsinyelni azt a törekvést, amidőn kiki a saját javát, jövőjét az adott viszonyok, körülmények között igyekszik előmozditani, bárha a sztrájkok e célt nagyon kevéssel vitték előbbre; de hogy hivei szivéből a hitet, szeretetet igyekszik kiölni, egyedül a reményt tartva fön a mai társadalmi rend megdöltére, ez a szociálista alapitók nevén örök szenyfolt marad.

Széles látókörü gondolkozók, népek, nemzetek vezetői azért megcsömörlve a tetszetős külszin alatt rejlő üresség tól, melyet a nemzetközi felületesség lépten-

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Klárika levele.

Haja szőke, kék a szeme, tüz a piros ajka . . .
Daczó Gábor valamennyit megszerette rajta,
Ha rá nézett lobogó láng lett minden csepp vére.
Ősi házát, hazatáját,
Feleségét, kicsi lányát
Búcsú nélkül odahagyta érte.

Bübájával, bünös vágygyal magához igézte . . .
Alvó lányát, feleségét még csak meg sem nézte,
Be sem várta a pirkadást, fecskeszavas reggelt,
Avval a rossz tündérlánynyal,
Aranyhaju boszorkánynyal
Idegenbe még éjszaka elment.

Elvitte a szőke csoda, elvitte magával
S büne, rabja, játékszere lett a szegény Gábor,
Ölelés, csók, mámor járta reggeltől napestig . . .
Otthon meg hü felesége
Sirva fekszik, sirva kél fel
Csak az Isten a tudója — meddig ! . . .

Halvány asszony, szép Dócziné nap-nap után
[hervad . . .
Lelke terhét el sem birja, ágynak esik egy nap.
Megy a levél — kérő, hivó — érte egyre másra,
Daczó meg — a lány bolondja —
Meg se' nézi, fel se' bontja:
Olvasatlan veti a parázsra.

Beteg asszony, szép Dócziné urát lesi-várja . . .
Beteg ágya mellett csacsog két éves kis lánya :
— Ugy-e drágám, édes anyám, ha te irni tudnál,
Magad irnál s a levélre
Apuska is visszatérne
S egyszeriben te is meggyógyulnál ?

Várj csak édes ! tudom már mit . . . Na ne sirj,
[mamám, na . . .
S befordul a kis Klári a dolgozószobába,
Tollat, papirt előkeres, gondolkodik . . .
[hümmget . . .
S irkalapra rójja-rójja
Kis kezében futó toll a
Girbe-gurba verébfej betüket.

»Te aranyos rossz apácska ! Tudod-e ki ir ma ?
Anyus helyett a levelet kicsi lányod irja.
Mama beteg . . . Egyre sir-ri, hogy én árva lettem;
Pedig ugy-e nem igaz a' ! . . .
Mondd meg néki, gyere haza,
Gyere haza édes apám, lelkem ! . . .

A háztáj is csupa bánat, csupa szomoruság ! . . .
Mucinak négy cicája lett és nincs is más ujság . . .
És nem győzzük anyuskával hazatérted várni.
Téged les-vár este-reggel,
Ezer csókkal, szeretettel
Mamácska, meg kicsi lányod — Klári.«

Mogy a levél, . . . pósta viszi, . . . fehér
[galambpósta . . .
Nézi, bontja Daczó Gábor: ki irta ! . . . ki hozta ?...
Búcsut se' vesz, el se' köszön a szőke csodától . . .
Ugy kacagnak, sirnak nyakán
— Apám ! . . . apám ! . . . édes apám ! . . .
Isten hozott lelkem uram, Gábor ! . . .

—

Labanc-nóta.

Irta: **Lampérth Géza.**

Nem bizonyos, hogy ki szerzette ezt a nótát, talán valamelyik furfangos labbanc iródiák, talán Pálffy generális; az is meglehet, hogy maga a hires nevezetes Ocskay brigadéros, aki először eldudolta az ő édes régi jó akaró bátyja ura Bertóthy István ujvári mendáns fülébe. Merthogy ő dudolta el, azt a tulajdon kezeirásával bizonyitja ő kegyelme, amint alább megtetszik. Az is kiviláglik majd itt: miért hogy »nóta« névvel illetjük azt az irást, amelyikről szó esik, holott nincs rövid sorokra tördelve, ámbátor némi vad ritmus

Intézeti fehérnemüek: paplanok, takarók, kalapok, iskolai táskák;
Kézimunkák és hozzávalók a legnagyobb választékban;
Női divat salon első rendü munkaerővel. **Beiratások ideje alatt tetemesen leszállitott árak.**

CZILLÉRIMRE
áruháza
Olaszi, Fő-utca (Rákóczi-ut) fiók-üzlet: Szent László-tér, Sas gyógyszertár mellett.

nyomon tele szájjal hirdet, s látva a nyomában eredt sivár önzést, irigységet, osztályharcot, társadalmi szétdaraboltságot: vállvetett buzgalommal igyekszenek a társadalmat ama biztos alapokra helyezett nemes ideálizmushoz vinni vissza, melyen a letünt századok patriárkális családi élete nyugodott.

És e törekvést a társadalmi béke hivei részéről istápolni erkölcsi kötelesség is, hogy a sok magasztos érdek hatásos védelmére sorompóba lépve a tévutra vittek erkölcsi és világnézletét a helyes irányba terelni segitse. Visszaadva ezzel kinek-kinek lelki békéjét, nyugalmát, melyet a materialis bölcselet meg nem adhat.

Udvardy József.

A császári jubileumi rendjel. *Hentaller* Lajos képviselő — ugy látszik — mindenáron kellemetlenkedni akar a kormánynak azzal az ártatlan ordóval, amelyet a császári jubileum emlékére alapitott az uralkodó. Inditványt adott Somogymegye főispánjához s ebben ezt a rendjel-alapitást az utolsó évtizedek egyik legnagyobb nemzeti sérelmének tekinti s el akarja tiltani a vármegye tisztviselőit a rendjel elfogadásától, végül szolidáris állásfoglalásra szólitja fel Somogy utján az összes törvényhatóságokat. Kérem, hátha nem is erőltetik annyira azt az ordót? És hátha Somogy nem ül fel az aknamunkának?

—

A parlament munkarendje. A delegációt — noha végleges diszpoziciókat még nem tettek — valószinüleg szeptember 28-ikára hivják össze. A delegációk ezuttal Budapesten lesznek. Az osztrák képviselőtestület a nyári szesszió alatt a delegációs választásokat megejtette, de a magyar képviselőház a delegációs választásokat őszre halasztotta. Ez okból Magyarországon kora őszszel kell a delegátusokat megválasztani. A magyar képviselőházat szept. 23-ikán nyitják meg. Előreláthatólag csak két ülést tartanak, amelyeken a delegátusok megválasztásán kivül néhány kormányjavaslatot terjesztenek be. Ezek közt lesz az állami költségvetés, de a közös háztartásra vonatkozó tételek nélkül. A költségvetés erre az időre való beterjesztésének az a célja, hogy az előirányzat idejében a bizottság elé kerülhessen, mely tanácskozásait azonnal megkezdi és az október hónap folyamán talán be is fejezi. Nincs kizárva, hogy a kormány már a szeptemberi rövid szesszió alatt prezentálni fogja a választási reformra vonatkozó törvénytervezetet. Ez azonban még korántsem elhatározott dolog.

Háboruság a szinkör miatt.

Ki fizesse a tulkiadást?

Mindenkinek élénk emlékezetében van még, hogy a nyári szinkör épitését Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága csak ugy szavazta meg, hogy *Rimler* Károly polgármester határozott és egyenes kötelező igéretet tett arra nézve, miszerint a szinkör épitéséből kifolyólag Nagyvárad városát semmi kiadás nem terheli. Arról lehet vitatkozni, hogy helyes volt-e a közgyülés ezen magatartása, vagy nem, de a kijelentés megtörtént, egész ünnepélyesen és — komolyan.

Hogy a főmérnökön kivül mindenki komolyan vette ezt a kijelentést, a szinügyi bizottsági tegnapi ülése igazolja.

A leszámolás még nem történt meg, de az már bizonyos, mert beavatották mondják hogy meglehetős nagy összegü tulkiadás van a szinkör épitésénél.

A törvényhatóságnak ugy adták be a dolgot, hogy az épitést fix összegért vállalta el a vállalkozó s most kitünt, hogy az egységárak alapján történő leszámolás mellett adták ki az épitkezést s a többlet költség igy merült fel.

Hogy miként ment az egész épités előkészitése és keresztülvitele, élénken illusztrálja azon körülmény, hogy még dr Hoványi Géza sem volt kellőleg tájékoztatva az egészről, s ennek kifejezést is adott tegnap, mikor kijelentette, hogy megdöbbenve látta, miszerint nem fix összegben adta ki a város az épitkezést.

Már most ki viselje a felmerült többletkiadást?

Egyes bizottsági tagok a szinigazgatót akarják a többletköltség törlesztésével megterhelni. De hol van itt az igazság? A szinigazgató számolt magával, mikor a megállapitott fix összeg törlesztését elvállalta; de ismeretlen tulkiadások viselésére nem kötelezte magát. Hisz ilyen uton akkor évenkint ezrekkel megterhelhették volna.

A város sem fizetheti, mert határozata világos.

Éppen ezért mondta tegnap a polgármester, hogy a többlet kiadásokat annak kell viselni, aki okozta. Ez volna az igazság is.

Annyi bizonyos, hogy a kérdés még sok kellemetlen perceket fog okozni a városházán s különösen a főmérnöknek, ha a törvényhatóság egyszer már a sarkára áll s nem hagyja magát orránál fogva vezettetni.

A szinügyi bizottság ülése a következő volt:

Dr *Hoványi* Géza elnökölt; jelenvoltak: Rimler Károly, Mezey Mihály, Beczkay Lajos, dr Halász Lajos, dr Dőri Ferenc, Erdélyi Miklós szinigazgató és Juricskay Barna bizottsági jegyző.

Dr *Hoványi* Géza elnök bejelentette, hogy a szinkör megnyitásának engedélyezésénél Erdélyi Miklós szinigazgató szóbeli nyilatkozatban kötelezettséget vállalt, hogy a nyári szinkörre a szinügyi bizottság által elfogadott szerződést a maga részéről elfogadja és aláirja. A szerződés most elkészült s azt a bizottság elé terjeszti.

---

lüktet benne s egy-két rim is akad a hosszu sorokban.

Az urnak 1708-ik esztendejében, szeptember 13-án, tehát mikor már »császár madarává« változott »Rákóczi villáma« s a »tüz fejedelme«, küldötte Ocskay László Bertóthy Istvánnak ezt a felette érdekes levelet, amely szó szerint itt következik:

»Édes régi joakaró Bátyám Uram!

Nem kétlem, csodálkoznak sokan az én mostani resclutiomon, de ha kiki magába száll és jól meggondolja elsőben is a magunk dolgait, másodszor azoknak is állapotát, akiktől Isten után vártuk szerencsénket, ugy látom azok is magukkal jótehetetlenek. Az Franciának is annyira megcsökkent szerencséje, hogy talán a maga országában is nem maradhat mindenütt békével. Mi pediglen hazánkban és országunkban minémü állapotban legyünk, aki okos ember, könnyen által értheti. Mert hazánk jó pénzét alig láthatjuk, a rézpénzzel csak csuftoltatunk, A hadak izetlenek, mert fizetetlenek. A vármegyék busulnak, mert pusztulnak és az egész országon is nagyok mód nélkül az adózások, aki miatt az executiók is szüntelen keményen sanyargatják mind a nemességet, mind a szegénységet.

Ha jól meggondoljuk, sok vérrel festett szerencsétlen harcainkat is, vajjon mit reménlhetünk egyebet utolsó siralmas romlásunknál.

Isten áldása nincsen rajtunk, mert mód nélkül a régi magyarországi igaz keresztény hit ellen is nagy szabadság adatott ellenkezőnek.

Szálljon azért magában kegyelmed is és jusson eszébe, mely becsületben s állapotban vala ez előtt. Ha nagyobban nem is, hitemre minden[illegible]ban lehet most is, csak lelkössen, idein és Istenessen gondolkozzon s addig kiváltképpen mig az Nagyságos Ur Pálffy János uram eő Exellenciája itt a Commandó, kinek is minémü teljes plenipotentiát adott eő Felsége, szemeimmel láttam és olvastam. Ugy, hogy valakik eő Exellenciájához folyamodnak, a parolájára hajolnak, noha meg nem bánják, mert eő Felsége is mindenekben azokat protegálni s conserválni fogna.

Én istennek hála itt bizon már jól vagyok mert mind magamnak s tisztjeimnek mind regimentemnek, mind foumális generális amnestiája az eő Felsege keze irása a pecsétje alatt kezemnél vagyon patenter; jószágaink iránt is hasonló protekciója, ugy hóbe[illegible] fizetésünk is. Nemcsis kongóval, hanem tallérral s a forinttal.

Mind ezek fölött nagy bátorságot ad az is, hogy szemeimmel látom nagy sokasággal s minden hadi készületekkel való sok szép friss népeit és erős táborát ugy hogy százezer török ellen is mind megállhat és mind szerencsésen operálhat.

Többet ennél most nem irok, hagyom a többit a kegyelmed itéletére. Vegye mindezeket jó szivére.

Datum ex Castrit ad Siók positis 23 septembris Anno domini 1708.

Kegyelmednek

Illendő és nem ellenkező dolgokban

régi jóakaró öcscse

Ocskay László.

*

A szimói biróra bizta Ocskay ezt a levelet: meghagyta neki erős parancsolattal s ráirta kivül a levélre is, hogy »te szimói biró, ezen levelet életed és fejed vesztése alatt küld be a kinek szól!«

Bertóthy István, a kemény, hü kuruc meg is kapta a levelet, feleletet is irt rá hamarosan. Ez volt a felelete:

»Drága öcsém, akárkitől tanultad, szépen dudoltad fülembe labanc nótádat. Olyan szépen, hogy szeretnélek [illegible]te szivemre szoritani. El nem bocsájtnálak addig, mig ki nem szoritanám belőled azt a hitvány labanc lelkedet.«

Több »nótát« nem dudolt Ocskay uram Bertóthy fülébe.

Nem sokára fölötte károgtak Ujvár piacán »nagy fekete hollók« azt az utolsó nótát: »kár kár, kár . . .

Uj férfi-, fiu- és gyermekruha-üzlet.

Van szerencsénk a t. ruhavásárló közönség b. tudomására hozni, hogy **Zöldfa-utca (Zöldfa szálloda épületében, a Sörcsarnok mellett)** e hó folyamán egy **férfi-, fiu- és gyermekruha-üzletet nyitottunk**, hol legfinomabb szövetekből készült ruhák óriási nagy választékban és igen olcsó árak mellett kerülnek eladásra. **Jelszavunk:** «Kevés pénzért szép ruhát, jó ruhát és csinos ruhát. — **Megtekintés ingyen, próbabovásárlással** meglehet mindenről győződni — Kiváló tisztelettel

GELBERG ÉS NAGY.

Ezután megkezdték a szerződés tárgyalását. A szerződés a szinigazgatónak 1908. aug. 1-től 1910. szeptember 1-ig magyar szinielő adásokra engedélyt ad. A szinkör fentartására Erdélyi szinigazgató évenként 2340 koronát fizet.

Dr *Halász* Lajos nem fogadja el a szerződést. Átvették-e már a szinkört s kérdi a polgármestert, hogy mily összegbe került a szinkör? Ugy tudja, hogy az épitás többe került, mint amennyire előirányozva volt. A közgyülés pedig csak ugy szavazta meg a szinkört, hogy abból semmi sem terheli a várost s a polgármester erre kötelező nyilatkozatot tett. Erdélyi szinigazgató elvállalta az összes költségeket s a szerződés szerint most csak 2340 koronát vállal magára.

Dr *Hoványi* Géza elnök szerint az anyagi kérdés nem tartozik a szinügyi bizottsághoz, annál is inkább, mert a bizottság nem folyt be az épitkezésbe. Ez az igazgató és a városi tanács dolga. Nem tudja mibe került a szinkör, de arról volt eddig tudomása, hogy a szinkör épitését a vállalkozó fix összegért vállalta. Most azonban látta, hogy a munkát a város leszámolásra adta ki. Hogy ebből minő kontroverzia lesz nem tudja, de nem is tartozik a szinügyi bizottsághoz. Mivel a leszámolás még nincs meg, a szerződésbe más összeget nem tudott felvenni. Ha a szerződést nem tartják elfogadhatónak, várják be, mig az épités költségére nézve a kellő felvilágositást megkapják.

Rimler Károly nem tudja mibe került a szinkör. Az épités fix összegre volt kiadva s ha többe került, a *többletet az fizeti meg, aki okozta.*

Mezey Mihály nem fogadja el a szerződést. Előbb tisztázni kell az anyagiakat; ez ma nincs. Addig pedig határozatot nem hozhatnak. Erdélyi elfogadta, hogy fedezi, ami a kiadásokat illeti. Várják meg mig tisztázzák a kérdést, amikor a szerződés megkötheto lesz.

Dr *Hoványi* Géza kéri, hogy a tanács közölje az összeget, de azt nem kapta meg s igy az iratokból vette a szerződésbe az összeget. Mást nem tehetett.

Dr *Halász* Lajos ujból hivatkozik arra, hogy a szinigazgató szóbelileg kötelezettséget vállalt.

Dr *Hoványi* Géza: De az anyagiakra nem.

Mezey Mihály emlékezteti a bizottságot, hogy Erdélyi szinigazgató csupán a rendőri és tüzoltó dijazását kifogásolta.

Erdélyi Miklós kijelenti, hogy az anyagiakat illetőleg többről nem volt szó, mint amennyire már előre kötelezte magát.

Dr *Hoványi* Géza megdöbbenve hallotta, hogy többe került a szinkör, mint ami előirányozva volt. Erre senki sem gondolt, mikor a polgármester kötelező nyilatkozatot tett, hogy az épités a városnak semmibe sem kerül. Ebből folyólag a szinigazgató nagyobb megterheltetéséről szó sem lehetett.

A bizottság ezután megállapodott abban, hogy a szerződést addig nem tárgyalja és nem tartja megkötheto'nek, mig a városi tanács az anyagiakra, a szinkör épitésének költségére teljes felvilágositást nem nyujt.

A szerződésből kifolyólag még több kérdés merült fel. Igy a szintársulat szünetének kérdése. Abban állapodott meg a bizottság, hogy évenként május 15-től junius 15-ig és szeptember hó egész folyamán, tehát összesen 2 hónapig lesz a szünet, amikor a szintársulat nem tart előadást. Különben a szinigazgató a tapasztaltak alapján másként is beoszthatja majd a bizottság hozzájárulásával a szünetet.

*

A szinügyi bizottság tárgyalta még Erdélyi Miklós szinigazgató azon kérelmét, hogy a *monte-carloi udvari szinház balettjét*, az u. n.: *repülő-balettet* néhány estén felléptethesse a szinkörben. A balettnek 16 tagja van s jelenleg a budapesti Király-Szinházban vendégszerepel. — A szinügyi bizottság az engedélyt megadta.

Szalay Péter visszavonulása. Ez év julius havában, amikor *Szalay* Péter államtitkár, a posta- és távbeszélő intézmény elnök-igazgatója negyven évi közszolgálatának jubileumát ünnepelte hire ment, hogy az államtitkár nyugalomba akar vonulni. Akkor tényleg beadta lemondását, illetve nyugdijaztatására vonatkozó kérvényét, de Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter kivánságára visszavonta. Most arról értesülünk, hogy Szalay Péter ujból beadta kérvényét s ezuttal szilárd elhatározása, hogy nyugdijba megy. A kereskedelmi kormány elfogadja a lemondást. Utódjául ároktői Csőke Ferenc kereskedelemügyi miniszteri tanácsos van kiszemelve, aki jelenleg az elnöki osztály élén áll. Csőke az államtitkári cimmel és jelleggel felruházva venné kezébe a posta- és távirdaügyek intézését.

Hat havi börtön

9 krajcár ára kukorica csutkáért.

A törvényszék komor bünügyi tárgyalótermében, a hol mosoly soha nem jelenik meg az emberek ajakán, a hol ember, ember felett itél, a hol nem ritka a sirás — és a hová igen sok ember olyan szivszorongva lép be — olyan dolog történt ma, a mely talán egyedül áll Justicia történetében.

Egy szerencsétlen házaspár — nem irjuk ki a nevüket — Érmihályfalván szolgálatban állott egy zsidó korcsmárosnál. Lakásuk azonban nem volt nála. Egyszer ezeknek a szerencsétlen embereknek nem volt mivel a tüznek alágyujtani — miután a korcsma és a ház kapuja be volt zárva — fogta magát a férfi, átmászott a keritésen, és a kötényébe tett néhány darab kukorica csutkát — hogy azzal majd szállásán tüzet rak. Mikor azonban vissza akart mászni a keritésen a gazda — ki véletlenül még fenn volt észrevette, megállitotta cselédjét és vitte a csendőrségre.

A csendőrség természetesen nem tehetett egyebet, mint meginditotta a nyomozást és kideritette azt a tényállást, amit fentebb vázoltunk.

A csendőrség megtette a feljelentést a királyi ügyészségen, ahol — hivatalból üldözendő büncselekményről lévén szó — vádiratot nyujtottak be a kukorica-csutka »tolvaja« ellen.

A tegnapi főtárgyaláson azután csinos dolgok történtek ki. Megállapittatott ugyanis az, hogy az ellopott kukorica-csutka értéke 9, azaz *kilenc krajcár.*

Kiderült azonban az is, hogy a feljelentett cseléd *76 forintot* fizetett gazdájának, hogy a panaszt vonja vissza.

A jeles vendéglős — akinek különben *Pollák* Sándor a neve — tehát 76 forintot zsarolt egy földhöz ragadt szegény napszámostól azért, hogy 9 kr. értékü kukorica csutka lopásért a feljelentést visszavonja.

Pollák Sándor tényleg — nem is kivánta a megbüntetést és a kir. törvényszék a legenyhébb büntetést szabta ki — azaz *hat havi börtönre* itélte a szerencsétlen cselédet.

Megjegyzendő ha néhány héttel később tárgyalta volna ezt az ügyet a biróság, ugy ez a szegény ember egy napi fogházzal is szabadulhatott volna. 1908. október hó 1-én lép ugyanis életbe az uj büntető novella.

Bünpártoló munkások.

Megkergetett ügyvéd.

Tegnap este dr *Puskás* Béla ügyvéd feleségével együtt Ritcók Zsigmond-utcán mentek keresztül. A fiatal ügyvéd felesége az uton elveszitett a kalapja mellől egy értékes tollat. Ezt azonban csak akkor vette már észre, amikor a Tisza Kálmán-térre értek. Itt figyelmeztette is erre az urát. Dr Puskás Béla azonnal vissza fordult a toll keresésére.

A Ritcók Zsigmond-utca sarkán a volt Ámánt háznál jelenleg épitkezés van. A munkások közül egy fiu észrevette a tollat az uton és magához vette s azzal a munkások előtt dicsekedett.

A toll megtetszett az egyik munkásnak és felismervén annak értékét, a fiutól megvásárolta 40 fillérért a drága tollat.

Dr Puskás Béla mikor az épitkezéshez ért ott azonnal kérdőre vonta a fiut, hogy adja elő a tollat. A fiu azonban kijelentette, hogy már ő azt eladta Puskás hiába kérdezte a fiutól, hogy kinek adta el a tollat a fiu nem akarta megmondani.

A munkások észre vették az ügyvéd és a fiu közti beszédet és félbehagyva a munkájokat körül fogták őket. Ekkor már egy rendőr is került a helyszinére. A rendőr szintén kérdezte a fiutól, hogy kinek adta el a tollat, a fiu azonban most sem akarta megmondani.

A rendőr erre beakarta kisérni a fiut a rendőrségre. — Erre a munkások a gyermek pártjára állottak és erőszakkal megakadályozták abban, hogy onnan elvigye a rendőr. A rendőr végre is megelégedett azzal, hogy a gyermek nevét felirta.

Ezzel egyelőre el is lett volna intézve az ügy, azonban a szakszervezetben nem arra tanitják a tagokat, hogy hasonló esetben az igazságszolgáltatásnak kell szabad folyást engedni. Mikor már távozni akartak a munkások közül, ahol bőven szerepelnek a feministák egy ilyen tégla és malter tündér elkiáltotta.

— Üssétek le azt az urat!

A szót követte az egész munkás hadsereg. Mintegy 150 ember és nő rohant az ügyvéd felé. Hogy pedig agyon nem verték az ügyvédet az egyedül dr Puskás Béla könnyü testsulyának és gyors lábainak tulajdonitható. Az ügyvéd ugyanis látva a veszedelmes helyzetet futva menekült a Tisza Kálmán-tér felé.

A felizgatott munkások egyideig futottak az ügyvéd után, de amikor már tarthattak tőle, hogy a szorongatott embernek segitségére jöhetnek visszafordultak.

A felháborító esetben megindult a vizsgálat s elvárja a közönség, hogy példásan fog-

Legjobb reklám az olcsó árulás!

120	széles	divatos	kosztüm	szövet	métere	95,	125,	175	kr.	23	méter.	4/4	Kreász vászon	460,	490	kr.
120	»	sima	gyapju	»	»	55,	95,	125	»	23	»	9/8	Jáczint »	514,	625	»
120	»	divat	blouve	»	»	48,	75,	95	»	23	»	9/8	Liliom »	690,	120	»
Valódi Francia delainek					»		55		»	Sveici himzések métere				15,	20	»

Szigoruan szabott :: árak :: **GUTFRIED TESTVÉREK áruházában a „Gólyához“** **Szigoruan szabott :: árak ::**

SZENT LÁSZLÓ-tér (Holdas-templom mellett.)

ják büntetni az izgatókat, mert ha ez igy halad tovább uriember ki sem léphet az utcára.

UJDONSÁGOK.

Tisztelettel kérjük olvasóinkat, — kiknek előfizetésük lejárt, — sziveskedjenek az előfizetés megujitásáról idejekorán gondoskodni, hogy a lap további küldése akadályba ne ütközzék.

* **Harmincad napos requiem Szmrecsányi püspökért.** Az egyháznak ősrégi szokása, hogy a halálozás harmincadik napján a nagy áldozat bemutatásával siet segitségére elhunyt hivei lelkének. Holnap már harmincadik napja lesz b. e. *Szmrecsányi* Pál püspök halálának. A káptalani vikárius erre a napra elrendelte, hogy az árván maradt egyházmegye valamennyi önálló templomában ünnepélyes gyászmisét tartsanak elhunyt főpásztorunk lelki üdveért. Ennek megfelelőleg holnap, hétfőn, folyó hó 7-én a helybeli székesegyházban d. e. 9 órakor s a többi templomokban a szokott időben ünnepélyes requiemet tartanak s kétségkivül a hivek is imádkozni fognak Szmrecsányi püspök lelki üdvéért, kérve istent, hogy aki annyit szenvedett itt, legyen annak lelke boldog ott az égi hazában.

* **Uj miso a premontreieknél.** *Faith* Ágoston, prem. r. tanár szept. 8-án 9 órakor fogja bemutatni első szt. miséjét rendtársainak assziszténciája mellett a premontreiek templomában. A manuduktori tisztet *Novotny* S. Altonz, főgimnáziumi igazgató fogja betölteni, az uj misés ünnepi szónoka *Szilágyi* Dózsa, prem. r. tanár lesz.

* **A VIII. katholikus nagygyülés.** Mához egy hétre, Mária nevenapján kezdődik meg Budapesten a nyolcadik katholikus nagygyülés. Mint az előző években, ugy most is a modern közkérdések egész sorozatát öleli fel a kongresszus anyaga, belevilágitván forrongó társadalmunk minden rétegébe, eszméket, gondolatokat adva, irányt tüzve ki a valódi haladás számára. Nagyváradról ismét számosan készülnek részt venni a magyar katholikusok öntudatának ezen ünnepélyes manifesztációjánál: előadóként Nagyváradról dr *Krüger* Aladár püspökségi uradalmi ügyészt, lapunk főmunkatársát kérték fel, a ki a földbérlő szövetkezetekről fog előadást tartani.

* **A város elismerése.** Özv, *Des Echerrolles-Kruspér* Sándorné szül. báró Gerliczy Stefánia urnő, a nagyváradi városi árvaház tevékeny, buzgó elnöknője, mint irtuk, 25111 kor. 25 fillért gyüjtött a városi árvaház részére ágyalapitványul s ez összeget azzal terjesztette be a városi tanácshoz, hogy az összegből, 6000 koronájával, négy ágyalapitványt létesitsenek és pedig egyet a király, egyet b. e. Erzsébet királyné nevére; mig a másik két ágyalapitványt néhai Lukács György volt polgármester és *Mezey* Mihály nevéről nevezzék el, tekintettel arra, hogy előbbi kezdeményezte annak idején a városi árvaházalap létesitését, utóbbi pedig társadalmi téren kifejtett munkásságával kötelezte hálára e város közönségét. A városi tanács tegnapi ülésében *Pásztor* Bertalan tb. aljegyző referálta a bejelentést s azt köszönettel fogadta és a kabinetirodától kieszközli az engedélyt, hogy az ágyalapitványokat a király és a b. e. Erzsébet királyné nevéről nevezze el. A városi tanács azonban leakarja róni háláját özv. Des Echerolles-Kruspér Sándorné elnöknő iránt azért a fáradhatlan buzgalomért, amelyet ezen ágyalapitványok gyüjtése körül kifejtett s általában azon szeretetteljes gondoskodásért is, amelylyel állandóan az árvaház ügyeit vezeti s elhatározta, hogy előterjesztést tesz a csütörtöki közgyüléshez, miszerint a négy ágyalapitványon felül a gyüjtésből még fennmaradt 1111 kor. 25 fillért a város törvényhatósága egy 6000 koronás ágyalapitványra egészitse ki s azt özv. Des Echerolles-Kruspér Sándorné nevéről nevezze el. A város törvényhatósági bizottsága bizonyára örömmel fogadja el a városi tanács ezen inditványát.

* **Esperes választás Vaskóhn.** A görög keleti egyház tegnap Vaskóhn gyülést tartott, melyen Nagyváradról *Horváth* Endre görög keleti plébános volt jelen. A gyülés tárgya volt az üresedésben levő vaskóhi görög keleti esperesi szék betöltése céljából tartandó választás kitüzése. A határozat szerint e hó hó 17-én lesz megtartva a választás.

* **Nedeczky István temetése.** Tegnap helyezték örök nyugalomra az ugrai sirboltban Nedeczky Istvánt. A temetés óriási részvét mellett történt. Jelen voltak Bölönyi Józsefen és feleségén kivül Tisza István grófi feleségével, báró Szentkereszty Zsigmond, a Ruzsinszky-nővérek, Csató Ferenc, Wein Károlyné, Pekanovits Imre stb. stb. A temetés a szilasi pusztán vette tnlajdonképpen kezdetét. Itt a gyászkocsira tették a koporsót és az ugrai sirbolt elé vitték, ahol ravatalra helyezték. A temetés délután 4 órakor ért véget. A szertartást Csicsay Alajos plébános végezte. A gyászoló családhoz az ország minden részéből érkeznek részétnyilvánitások.

* **A városi közgyülés előkészitése.** A csütörtökön, szeptember 10-én tartandó közgyülésen tárgyalásra kerülő ügyek előkészitése foglalkoztatta tegnap a városi tanácsot. A polgármester a havi jelentés kapcsán megemlékezik az állami elemi iskolák megnyitásáról s a 20 állami tanerő kinevezéséről, — amelynek kapcsán bizonyára lesznek felszólalások, — mivel a tanerők kinevezésénél a m. kir. kultuszminiszter, vagyis inkább az államtitkár, nem respektálták a várossal kötött szerződést s a nagyváradi pályázók egyrészét mellőzte. Bejelenti még a polgármester a nagyváradi 1. sz. káptalan köszönetét a b. e. *Szmrecsányi* Pál püspök elhunyta alkalmából a törvényhatóság által kifejezett részvétért.

* **Özv Blaskovics Sándorné temetése.** A nagyváradi társadalom női világának egykori ünnepelt szépségét, a kiváló uriasszonyt, özv. Blaskovics Sándornét mint halottat láttuk tegnap viszont. Bécsből délután 4 órakor érkezett meg a hullát szállitó kocsi a nagyváradi pályaudvarra. A temetés ma délután 2 órakor lesz az állomástól, ahonnan az olaszi sirkertbe viszik a koporsót. Egyelőre a rokonok kriptájában helyezik el itt Nagyváradon s csak akkor fogják Gyapjura vinni, ha ott a családi sirbolt elkészül. A részvét táviratok s koszoruk mindenünnen érkeznek a gyászoló családhoz. A temetést Veiszlovits Adolf és Fia cég temetkezési intézete fogja rendezni.

* **Kigyó egy ember gyomrában.** Annak idején részletesen megirtuk, hogy Fugyivásárhelyen egy pásztor fiu gyomrába egy kigyó kuszott le. A hir azóta Európa legtöbb lapját bejárta. Tegnap a bécsi lapok foglalkoztak hiradásunk nyomán az esettel. A fiu azóta a körülményekhez képest elég jól érzi magát. A kigyót ugyan nem tudták eltávolitani de most már nem alkalmatlankodik a kellemetlen állat. A furcsa eledelt azonban nem emésztette meg és még mindég nyomja a fiu gyomrát. A fiu anyja most már orvosi segélyt fog igénybe venni, hogy kimosassa a kigyó jelenlegi fekhelyét. Ez azonban most már a kisebb kellemetlenség az ügyban, azonban a fiu el van keseredve és most bujkál az emberek elől. Az eset ugyanis, hogy az európai lapok legnagyobb részét bejárta a világrész minden helyéről érkeznek levelek, sürgönyök, express, ajánlott stbik, melyekben az illetők érdeklődnek a fiu egészsége után és jó tanácsokkal látják el, hogy milyen módon szabadulhat meg a kigyótól. A fiu és a szülei most annyira restellik a dolgot, hogy nem szeretnek emberekkel találkozni.

* **Esküvő.** *Berzsán* Kornél vaskóhi tb. szolgabiró ma vezeti oltárhoz Csohajon *Oláh* Paulát a községi jegyző kedves és szép leányát.

* **Elhunyt huszárszázados.** *Lukács* Ödön városi tanácsnokot sulyos gyász érte. Testvérbátyja *Lukács* István huszárszázados, Kassán hirtelen elhunyt, élete 36. évében. Lukács Ödön tanácsnok tegnap elutazott a temetésre.

* **Az ősz.** Szeptember hatodika még tulajdonképen a haldokló nyár és már is bus elégiákat kell zengeni az őszről. A levegő őszi hangulattal van tele, sőt a messze hegyek felől még fehér hó is nézeget reánk és siettet bennünket, hogy bucsuzzunk a nyártól. Beköszöntött az ősz. Még nem komolyan, csak ugy izelitöül, de ez a beköszöntő elég komoly. Hüvös őszi szellő dudorászik a fülünkbe s mi melegebb ruhákat szedünk elő. Tegnap este meg épen csunya őszi este volt, hüvös eső verte az aszfaltról szét a korzót s mindenki menekült kellemes légkörbe, ahol még valami megvan a nyárból. A Bihar alján, Vaskóhn már teljes ősz uralkodik, hüvös éjszakák, hideg eső zizegve hulló falevelek stb. stb. mind megvannak ott, ott már várják a telet.

Elsőrendü angol férfi divat

szabò üzlet.

PRÓKAY M.

Nagyteleki-utca 10. szám,

ahol már megérkeztek a legizlésesebben összeállitott angol és belföldi szövet különlegességek. Kitünő szabàs pontos kiszolgálàs.

Vidéki meghivásra bárhol megjelenek mintáimmal.

* **Az ipartestület gyásza.** A nagyváradi ipartestületnek gyásza van; egyik buzgó, szorgalmas tisztviselője *Békési* Pál ipartestületi jegyző f. hó 5-én, élete 54-ik évében elhunyt. Halálát neje és hét gyermeke siratja. A temetés holnap, héttőn délután 4 órakor lesz a Lovas-utca 15. sz. háztól. A gyászeset alkalmából az ipartestület elnöke a következő felhivást adta ki:

Békési Pál ipartestületi jegyző a mai napon meghalt, midőn ezt iparos társaimnak tudomására hozom, felkérem, hogy Békési Pál jegyzőnek, ki 12 éven keresztül az ipartestület jegyzői teendőket lelkiismeretes pontossággal végezte és iparostársainak szeretetét kiérdemelte. Folyó hó 7-én d. u. 4 órakor Lovas utca 15. számu háznál tartandó temetésén megjelenni sziveskedjenek. Nagyvárad, 1908. szeptember 5. *Bertsey* György, ipartestületi elnök.

* **Eltünt hivatalszolga.** Megirtuk annak idején, hogy Bajo Károly 65 éves főszolgabirósági szolga Nagyszalontáról nyomtalanul eltünt. Azóta a hatóság az egész környéket átkutatta azonban az öreg embernek semmi nyomára nem akadtak. Most már beszüntette a hatóság a kutatás ilyen formáját és elrendelte az öreg ember körözését.

* **Rendelet a veszett ebek kiirtása tárgyában.** Az állategészségügyi törvény értelmében az ebzárlat idején szabadon kóborló ebek befogandók s nyomban kiirtandók. A kóbor és gazdátlan ebekre vonatkozólag mindig igy is jár el a hatóság. Sok baj volt azonban azon ebtulajdonosokkal, kiknek az utcára kiszökött ebeit befogta a gyepmester. A tulajdonosok ugyanis mindig követelték ebeik visszaadását s tiltakoztak a becses négylábuak kiirtása ellen. A földmivelésügyi miniszter most kiadott 52963 számu körrendeletével kimondja, hogy az ebzárlat idején kóborló, gazdával biró ebek, ha kóborlásban találtatnak szintén, ha azonban ketségtelenül igazoltatik az, hogy a befogott eb sem nem veszett sem nem fertőzött, rendőrhatósági engedélyel a tulajdonos költségére 90 napon át megfigyelhető. Egyidejüleg elrendeli a miniszter, hogy oly ebekre nézve, melyek veszettségi járvány idején kivül embert mart meg. a megfigyelési idő 21 nap legyen.

* **Agyonrugta a ló.** *Kiss* János nagyváradi fuvaros tegnap a Rákóczi-uton hajtott keresztül s eközben a lovak valamitől megbokrosodtak s elragadták a szekeret. A kocsis nem birt a lovakkal s azok a gyeplőnél fogva lerántották a szekérről. Az ember oly szerencsétlenül esett le, hogy az egyik ló halántékon rugta. A sulyosan sérült embert a biharmegyei közkórházba szállitották, ahol pár órai kinlódás után meghalt.

* **A kamara értesitése.** Van szerencsénk az érdekeltek tudomására adni, hogy a Magyar Királyi Államvasutak kolozsvári üzletvezetősége, a nagyváradi pályaudvari vasuti vendéglő bérbeadására pályázatot hirdet. Pályázati határidő 1908. október hó 1. A pályázati ajánlatok a magy. kir. államvasutak kolozsvári üzletvezetőséghez nyujtandók be. Miről az érdekelteket azzal értesitjük, hogy a pályázatra vonatkozó részletes feltételek a kamarai irodában a hivatalos órák alatt d. e. 8-tól d. u. 2 óráig megtudhatók. Nagyvárad, 1908. szeptember hó 5. A nagyváradi kereskedelmi és iparkamara: *Huzella* Gyula, kir. keresk. tan. elnök. Dr *Sarkadi* Lajos titkár.

* **Agyontaposta a bika.** Tegnapelőtt reggel *Imbus* Tógyer csordás a Bónai-kut melletti legelőn őrizett egy bikát. Az állat kideritetlen okok miatt megvadult s a szerencsétlen embernek rontott. Imbus Tógyer nem tudott védekezni az állattal szemben s igy az a földre teperte s ott összetaposta. Beszállitották a megyei közkórházba, ahol tegnap délelőtt meghalt.

* **Mikor az egyetlen borbély berukkol.** A borotválatlan arcnak tudvalevőleg sok rossz oldala van. És ezek a rossz oldalak most mind infloribus vannak Szalárdon. Szalárd! Ez egy elhagyott árva falu. Torzonborz emberek járkálnak benne, akárcsak Afrikában Kongó vidékén. A községnek ugyanis egy szál borbélya volt és ezt az egyet is behivták Lippára katonának. A borbély távozása óta eltelt legalább 10 nap és azóta a különben simára borotvált arcok valóságos tarlókká váltak. Bujkálnak egymástól az emberek és nem csókolóznak, miközben szidják a katonaságot. Senki sem borotválkozik, még a deputációk állandó vezetője is bezárkózva várja a borbélyt, aki nagyon késik. Tegnap egy ur, aki már nagyon szerette volna megcsókolni a feleségét, bejött Nagyváradra és itt előbb megborotválkozott, aztán különórákat vett a borotválkozás mesterségéből. És amikor hazament, odahaza körülfogták és ugy nézték, hogy milyen szép egy sima, borotvált arcbőr. A csókot megkapta természetesen. A többiek pedig pipaszó mellett a holdvilág fényében unokáiknak mesélnek régi jó időkről, amikor még Szalárdon is volt egy szál derék borbély és még milyen borbély?

* **Rendőri hirek.** *Részeg kocsis.* Kováts Lajos facér bérkocsis tegnap ittas állapotban az utcán nagy botrányt okozott. Bekisérték és lezárták. — *Fatolvaj.* Itth Sándor csá igorbói illetőségü napszámos az ősi-i tanya előtt levő kertben tegnap este a fenyőfákat kopazgatta. A farongáló hüvösre került. — *Találtak* egy zálogjegyet. Igazolt tulajdonosa átveheti a rendőrségen I. emelet 7. sz. szobában.

* **Szülők érdeke.** Minden szülő, akinek gyermeke iskolába jár, saját érdekében cselekszik ha az iskolában szükséges könyveket *Sebő* Imre könyv- és papirkereskedőnél szerzi be (*Nagyvárad Rákóczi-ut Oláry ház*) Sebő Imrénél ugyanis bármely iskolába előirt könyvet meglehet kapni. Ugyancsak beliehet szerezni nála papir, iró- és rajzszereket, mind kitünő minőségben — *feltünő olcsó árban Sebő* Imre igen jó hirü cég tulajdonosa, ugyanezért szivesen ajánljuk a közönség pártfogásába.

Reichard gyermek czipői a :: legjobbak. ::

* **Kellemes szórakozás.** *Fülöp* István az Európa szálloda tulajdonosa kellemes meglepetésben részesiti vendégeit. Nap-nap után s esténkint mozgó fényképes előadásokat tart, szép időben gyönyörü, Nagyváradon csaknem egyedül álló kertjében, kedvezőtlen idő esetén pedig a tágas étteremben. Hetenként háromszor ujválhozatos müsor. Nagyszerü magyar konyha. *Saját termésü borok* és állandóan finom csapolt *Dréher*-sör. *Belépti-dij nincs.* A zenét *Pócsi* Laci hirneves zenekara szolgáltatja.

x MOLNAR H. Bémer-téri cukrászdájában állandóan 2-szer naponta friss Mignon kávéhoz való sütemények és thea-sütemény kapható. Telefon 395.

* **Uj vendéglő.** A volt «Kecskeméty féle« vendéglőt — mely a vidékiek kedves találkozó helye *Strobl János* vendéglős vette meg. Nagy helyiségek. Kitünő borok és frissen csapolt kőbányai sör hideg és meleg ételek állandóan kaphatók.

Legujabb őszi kalapok és férfi divat ujdonságok megérkeztek ROTH M. UTODÁNÁL.

SZINHÁZ.

Heti műsor:

Vasárnap délután: János vitéz, este: Berger Zsiga.

Hétfő: Berger Zsiga és az Irisz-balett vendégszereplése.

Kedd: Berger Zsiga és az Irisz-kalett vendégszereplése.

Szerda: Berger Zsiga és az Irisz-balett vendégszereplése.

Csütörtök: Berger Zsiga és az Irisz-balett vendégszereplése.

Péntek: Berger Zsiga és az Irisz-balett vendégszereplése.

Szombat: Berger Zsiga és az Irisz-balett vendégszereplése.

—

Atalanta.

Az egyik hétköznapnak izzó délutánján rejtett szépségeket hajhászó fiatalok elindultunk egy bohém tanyára müvészetet hallgatni.

A sülyed erkölcsöknek és a müvészi fejlődésnek ebben a ment-martre-i vonásában lehet müvészetet találni csak akarni kell. És mi akartunk ép olyan erősen és lelkesedéssel, mint amily erős akarattal és mevészi készséggel nyujtották azt nekünk kócos haju melegszivü bohémek, a müvészek.

Történt, hogy erős akaratu és tehetségü fiatalokat megfogott a Louis Pierre Aphraditéja és csináltak belőle opperettet; zene szöveg szerint müvészi opperettet.

Irták pedig az operett szövegét *Juhász* Gyula, zenéjét *Dési* Alfréd a hangszerelést pedig a Désivel mindenkép congenialis Lehel végezte a szinház második karmestere. Szinte látom a discrét mosolyokat, amelyeket a Dési nevének olvasása fakaszt. Én azonban azt hiszem, hogy csak Désinek szabad igazán végtelen jó kedvében kacagni.

Magam sem hittem volna, hogy a hősszerelmesnek indult, időközben komikussá vedlett Dési Alfréd, aki talán egy ép zenei hangot nem tud kiadni, csupa dallam és csupa melódia és pedig lebilincselő, könnyeket és kacajokat fakasztó melódia.

Louis Piorzéből csak a mese maradt meg a szöveg egészen a Juhász Gyuláé a melódiák egy pár intermezzot és a II-ik felvonás finaléját kivéve a Désiéi, mig a kitünő hang szavaló Lehel mestert dicséri.

Magasan áll a Dési—Juhász operette, a többi részint forditott, részint eredeti operettek felett, a szövegénél fogva is.

Eredeti Juhász stilus. Csupa nagy komoly festmény és csupa ragyogó gentre kép. A melódikus versek igazán megkönnyitették a Dési mester dolgát.

És most hallgattuk a muzsikát. Melissa belépője.

Az első akkordok mindjárt lebilincselik a hallgatót, a sok melódiáju Dési mester beszél.

Értesitem a n. é. közönséget, valamint igen tisztelt megrendelőimet, hogy az

őszi- és téli idényre

angol skót s belföldi szövetkülönlegességeim megérkeztek.

Fischer Márton uri divat szabó

KERT-UTCA 1. SZÁM. (Szent László-tér sarok.)

Pontos kiszolgálás. Modern szabás.

Ebben a belépőben csendülnek meg először a vezető motivum akkordjai s jönnek sorba a szebbnél szebb zeneszámok: Kybek és Myrtó duettje, Atalanta és Thunár duettje, egy exaltált mámoros hangu bordal és az első felvonás finálója, amely C durban kezdődik és brilliáns átmenettel H durban végződik.

A II-ik felvonásban kiválik a cica-kuplé, egy nagyszabásu kar közbe szőve a királynő és Thomár duettje.

A III. felvonásban egy intermezzo Leheltől, mely a »Parasztbecsület« bármelyik intermezzojával vetekedhetik. Atalanta bucsu-dala telve könnyeket fakasztó magyar motivummal és záradékul a végfinálében Melissa utolsó dala, melyben a vezető motivum teljes tisztaságában előbuzogva végzi be a darabot.

A hangszerelésben Lehelnek páratlan készségét csodáltuk. A jelenetezés szintén Dósié. A jelenetek a mellett, hogy teljesen a szinszerüség alapján vannak összeállitva, mindig a cselekmény szükségszerü továbbfejlődéséből fakadnak.

A jellemek közül, amiket operettekben igazán nem lehet találni, legkiválóbb a siralomház ősének a jelleme. Igazi Shakespearei alak.

És én erősen hiszem, hogy az »Atalanta« diadalmasan fogja végigjárni a magyar szinpadokat. Először valószinüleg a fővárosban adják a darabot.

S. Gy.

—

Az Irisz-balett. Tizennyolc kicsi nőcske óriási paksamétával, széditő nagy ruhatárral szállóige kosztümmel megjött tegnap Nagyváradra. Az Irisz-balett tagjai ezek, akik hétfőtől kezdve vendégszerepelni fognak a nyári szinkörben. A Berger Zsiga sorozatos előadása ezzel a vendégszerepléssel olyan atrakcióval gazdagodik, amelyet nem mindennap lehet látni még a fővárosi szinpadokon sem. Hétfőn lép fel először a repülő balett. Hétfőn a Virág ébredést és A szerelem és szépség álmát mutatják be. Ragyogó látványosság, müvészi produkció ennek a baléttnek minden száma, melyet a társulatnak külön technikai és elektrotechnikai személyzete, külön diszletei, teljesen extra rendezése készit elő. A repülőbalett ma már igazán megérdemelt világhirre tett szert. Hóditó utjára a berlini udvari operából indult el, ahol Vilmos császárt is valóságos extázisba ejtette az Irisz hölgyeinek csodálatos gráciája és ügyessége. Berlintől kezdve bejárta Németországot, Ausztriát s legutolsó stációját Budapesten a Király-szinházban tartotta. A balett fellépését mindenütt viharos siker követte.

IRODALOM.

—

Katholikus Szemle.

Mihályfi Ákos dr szerkesztésében megjelent a Szent-István-Társulat előkelő szinvonalon álló folyóiratának szeptemberi füzete, a szokott változatos és a tudomány mai szintjén álló közleményekkel. A cikkek cime már maga jelzi, mily kiváló gonddal válogatja össze a szerkesztő a dolgozatokat, ugy hogy ma a Katholikus Szemle a legjobb magyar tudományos folyóiratnak mondható. A szeptemberi füzet tartalma a következő:

Párkányi Norbert: X. Pius pápa aranymiséjére. Ünnepi óda. — Fieber Henrik: A modern müvészetek és a papság. — Körösi Albin: A virágjátékok. — Gróf Vay Péter: A japán társadalom szervezete. — Erdősi Károly: Ünneplem a pápát. Költemény. Hodács Ágost: A szent tüz. Legenda Siena multjából. Vértesy Jenő: Az asszony. Költemény. — Patyi István: Emma emlékezete. Költemény. — gd: Folyóiratok szemléje. — Könyvismertetések és birálatok: Csánki Dezső: Árpád és Árpádok. Ism. Dudek János dr. — Márki Sándor: II Rákóczi Ferenc. Ism. Gálos Rezső. — A szabadtanitás Pécsett tartott kongresszusának naplója. Ism. Komócsy István. Kollányi Ferenc: A párbérjogi természetéhez. Ism. Ism. Srs. — Acsay Ferenc: Római Jácint élete. Ism. h. u. — Hörl Gyula: Poétika. Ism. R. E. — Mayenberg: Homiletische Studien. Ism. Rott Nándor dr — Klug János: Életkérdések. Ism. Rost Nándor dr. — Monay Ferenc: Assisi Szt. Ferenc összes müvei. Ism. dr Morvay Győző. — A Katholikus Szemlét a Szent István-Társulat rendes tagjai a tagilletmény egy része gyanánt kapják; nem tagoknak előfizetési ára egy egész évre 10 korona. Az előfizetések, valamint a tagságra való jelentkezések a Szent István-Társulat igazgatóságához (Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28.) intézendők.

Hajnal. Az amerikai magyarság pompásan szerkesztett folyóiratának megjelent a 25. füzete; közleményei közül sok gyönyörüséggel olvassák a tengeren tuli véreink *Csernitzky* István, dr *Helvey* Lajos, *Homicskó* Jenő és *Messerschmiedt* Géza irásait.

TÁVIRATOK.

—

Pius pápa az amerikai katholikusokról.

Róma, szept. 5. Pius pápa kihallgatáson fogadta Burke Albányi amerikai püspököt. A püspök előtt nagy elragadtatással beszélt ő Szentsége arról a függetlenségről, amit Amerikában katholikusok élveznek. Majd hozzáfüzte. »Ha pápának és szabadnak lenni nem volna ellentétes fogalom, akkor már holnap Amerikába utaznék.

A Lujza bárka pusztulása.

Lisszabon, szept. 5. A Lujza portugál bárka sülyedéséről még a következő részleteket jelentik: A hajó födélzetén borzalmas jelenetek játszódtak le. A kétségbeesett tengerészek, akik hasztalanul kiabáltak segitségért, tétlenül voltak kénytelenül nézni pusztulásukat. A háborgó tenger kivetette őket s testük a sziklákon összeroncsolódott. Negyven tengerész közül csak öten maradtak életben. Az óriási néptömegben, amely a parton rémülve nézte a halálküzdelmüket, a vizbe fulóknak rokonai voltak és sok asszonyt, aki elájult, kocsin kellett lakására vinni.

Surmin György nyugdijazása.

Zágráb, szept. 5. Surmin György egyetemi tanárt, aki mint országgyülési képviselő egyik legnagyobb embere volt a nagy horvát-szerb fuziónak, most nyugdijazták. Az egyetemi tanár egyenesen a királytól is kérte tartsák meg tovább is állandóan, azonban kérését nem teljesitették.

Törökországból.

Szalonichi, szeptember 5. A szalonichi—konstantinápolyi összekötő vasuton az általános sztrájk miatt megszüntették a forgalmat. A szalonichii villamos közuti vasuton is szünetel a forgalom, ugyancsak a sztrájk következtében a keleti vasuton azonban befejezték a sztrájkot, ami az igazgatóság előzékenységének köszönhető, melylyel a munkások követeléseit teljesitette.

A cár és az olasz király találkozása.

Berlin, szept. 5. Megbizható forrásból jelentik, hogy az olasz és orosz kormány között ujra tárgyalás folyik a cárnak az olasz udvarnál való látogatásáról. E szerint a cár a jövő év tavaszán adja vissza Rómában az olasz királynak már évekkel ezelőtt Pétervárott tett látogatását.

Munkanélküliek zavargása.

London, szept. 5. A glasgriori munkanélküliek, kik pár nap előtt be akartak hatolni a városháza üléstermébe, kijelentették, hogy az esetben, ha követeléseiket nem teljesitik, támadásaikat ma délben, amikor a város a connaugthi herceg tiszteletére dejeunert ad, meg fogják ismételni. A rendőrség, mely komoly zavargásoktól tart, megtette a szükséges intézkedéseket. Szükség esetére katonaság is fog készenlétben állani.

KÖZGAZDASÁG.

—

Értéktőzsde.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, szept. 5.

Osztrák hitelrészvény	—	—	631.25
Magyar hitelrészvény	—	—	748.—
Leszámitoló bank	—	—	743.75
Rimamurányi	—	—	561.50
Osztrák-m. államvasuti	részv.	—	692.25
Közuti vasut	—	—	552.—
Városi villamos vasut	—	—	269.—

—

Gerstenbrein Tamás és Társa

szobrász és kőfaragó mester **Nagyvárad, Rákóczi-út 55. (Diósi fatelep).**

Ajánlja nagy raktárát: Saját készitményü márvány, gránit, syenit, labrador **Siremlékekben.** Elvállal minden e szakmába vágó munkát, ugyszintén régi sirboltok s sirkövekrenoválását a legolcsóbb árak mellett.

Első erdélyi géperőre berendezett kőfaragómühely és **sirkő gyár.**

Kolozsvár, Dézsma-utca 21. sz.

Központi iroda Nagyszeben Fleischer u. 17.

Fióktelepek:

Déva. Kolozsvár. Bánpatak.

A gabonatőzsde határidői.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, szept. 5

Buza május	50 kilogrammonként			11.60
Buza okt.	—	—	—	10.38
Rozs okt.	—	—	—	8.96
Zab májusra	—	—	—	—.—
Zab okt.	—	—	—	7.04
Tengeri máj. 1908.		—	—	6.85
Tengeri jul.	—	—	—	6.69

—

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktőzsde 1908. szept 5.

Magyar arany járadék 4 száz.	—	—	111.50
Magyar koronajáradék 4 száz.	—	—	93.25
Magyar koronajáradék	—	—	82.75
Magyar földtelherment. kötvény 4. sz.			93.50
Horvát-szlavon földtelherment. kötvény			94.50
Magyar nyeremény sorsjegy kölcsön			186.—
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy kölcsön			145.—
Osztrák járadék papirban	—	—	97.25
Osztrák járadék ezüstben	—	—	99.—
Osztrák járadék aranyban	—	—	116.50
Osztrák korona járadék	—	—	97.50
1860. osztr. államsorsjegyek	—	—	150.25
Osztrák magyar bankrészvény	—	—	1730.—
Magyar hitelbank-részvény	—	—	748.—
Osztrák hitelbank-részvény	—	—	631.50
Magyar hitelrészvény	—	—	689.50
London vista	—	—	240.—
Páris vista	—	—	95.50
20 márkás arany	—	—	23.51
20 frankos (Napoleonder)	—	—	19.09
Német birodalmi márka		—	117.62

NYILTTÉR.

Zongora órákat

eredményesen ad ügyes zongora tanitónő. Felvilágositás a Teleky-utcai zárdában szerezhető.

Modern

úri lakás

(3 szoba, előszoba, fürdőszoba és egyéb mellékhelyiségek) nov. 1-re KIADÓ.

Bővebbet Jókai-utca 15. szám a.

REGÉNYCSARNOK.

A PÉNZ.

Irta: C. V.

(Folytatás.) 19

— Nos, hogy volt hogy? — interpellálta Dávid gunyosan a betyárt.

— Biz a csak ugy volt, hogy ha az a béka véletlenül elő nem toppan, a rendőrrel röviden végeztem volna.

— S miként szándékszol vele jövőre végezni?

— Ismét csak röviden.

— De hát ha ismét egy béka toppan elő valahonnan?

— S a sok toppanás közben hurokra keritenek, s a mi sült galambunk is elrepül . . . — jegyzé meg Léni észrevehetőleg több sulyt fektetve a sült galambra, mint Jankó nyakára.

— Csak egyszer volt Pirba vásár, mond Dávid s a rendőr sem fog mindig a szük sikátorban állani, hogy egész kényelemben szivébe dőlhesd a kést — egyebet gondoltam tehát: el kel tennünk láb alól, még pedig ugy, hogy semmit se kockáztassunk, s mint a patkányt, valami mesterséges csaptató lapitsa el.

— Hogyan készithetsz ilyen patkánycsapó masinát? . .

— Nem én készitem: van a főváros határán egy ember, egyetlen egy, aki föl is tudná találni s el is tudná készíteni.

— Mind a két hallgató érdeklődve tekintettek föl,

— Elmész a Kecskeméti kapun tul — folytatá Dávid Jankóhoz intézve szavait, — s amott a külváros határán, ama siralomvölgybe a szemétdombok közt haladsz, de jól megérts, mindig a szemétbe, térdig rongyok és hulladékok közt . . .

— Jól megértettelek, szakitá félbe Jankó, s épen azért, mert értettelek, azt mondó vagyok: hogyha nekem adod az egész határt, s ráadásul még egy házat, szemétbe még sem gázolok!

— Ilyen a magyar betyár! — kiált föl ingerülten Dávid. kését bele mártja a meleg szivekbe, de nem mocskolná be takaros csizmája orrát a szemétben! . . . El megyek tehát magam!!

— Dávid két részt fog kapni az osztalékból, ha terve sikerül — jegyzé meg Léni.

— Isten neki! — mond a betyár.

XV.

A szemét-dombok közt.

Számtalan ember lakik Budapesten, anélkül, hogy járt volna valaha ama helyen, hová olvasóinkat vezetni fogjuk. A főváros határán nincs messze s mégis mily ellentét, a pezsgő vidor élet s e szomoru táj között. Szomoritó nem azért, mintha az emberek nyugtalan üzelmeitől félre esnék s a természet csöndes magányába térnél; oh! hisz kies a lakatlan erdő is, hol pázsit szőnyegen lépdelsz, a rigó fütyje hangzik és zöld lombsátor árayalja be a csermelyt, mely a természet örök rhitmusát hangoztatja — de ez a táj! ez a vidék! hol bokor nem virit, s fü nem tenyész, mely mindig ugyanaz: kietlen, sivár, egyhangu s csak annyiban változik, hogy a futó homok betölti az árkokat s hol tegnap még sir tátongott, ma ott hantot látsz. — De ha a futtában kidőlt katangkóró közt tovább haladsz, nemsokára üst alaku völgybe érsz, melynél undoritóbb látvány már alig képzelhető. Ide hordják a főváros szemetét (már pedig, hogy a fővárosban sok a szemét, derék vidéki olvasóim elhihetik) minden, mit a szolgáló fölsöpört, mi uton-utfélen rongy, hulladék s ocsmány anyag seprü alá kőrült, itt e kráterben fülled.

Kies nyári hajnalon. midőn az éj gyöngye harmat ragyog, mintha büzhödt torokból, párák emelkednének, melyek megfertőztetik köröskörül a léget. Mint Gomora kénkövas tavainak párája, fojt a gerjedező undokságok gőze, tüdőd szenved és szaglásod, fejed elkábul s képzelődésedet undor fogja el. Szennyeit ide temette a főváros s miutha a föld vonakodnék befogadni, mit ember nyoma szennyezett, ott hever a zagyva anyag, lomhán, temetetlen.

Dávid, midőn a párolgó kráter széléhez ért, megállapodva körültekintett.

Rég nem járt volt már e helyen s azóta a szemét rakások roppant tért foglaltak el, s a kit ő keresett, e roppant területen lakott valahol . . . valahol a ronda szemétsöpredékek közt . . . de hogy kutassa föl, merre keresse s fölfogja-e tájékozatlanul találhatni? . . .

Dávid belátta. hogy előbb mindenesetre jó messze be kell hatolni a süppedékes temetőbe s csak közepe tájt kisértheti meg bizonyos hangjelei által értésére adni az illetőnek, hogy ismerőse, barátja találkozni óhajt vele.

Akként cselekedett tehát, s fölgyürvén nadrágát, neki gázolt a szertelen domboknak, de miközben a dombok és a posványos süppedékek közt gázol, szóljunk néhány szót arról, akit keres.

Szöresi Náthán, igy hivták az illetőt, öreg napjaira pihenni akart, de hogy ezt tehesse, nem segitett volna rajta az, ha öreg napjaira az erény utjára tér, miután életében legalább is nyolcvanöt tojvajlást. erőszakos betörést és tizenhárom rablógyilkosságot követett el — rajta tehát csak az segithetett, ha állandó szállásul oly helyet választ, melytől mindenki undorral fordul el, s melyet mindenki kerül; hol a rendőrségnek hire sincs, a kém nem kereskedik s mely ugyszólván megközelithetetlen s ezt a szemétdombok posványai közt föl is fedezte.

Ennek a tömkelegnek nem voltak utcasorai, számozott házai, sem vámsorompója, sem őrháza; a tájékozatlan üldöző posványsüppedékekbe veszne, melyek mélyek, mint a tenger, szem; s aki az üldözött lábra békót akarna verni, előbb oly széles karikát kellene. hogy készitsen, mely bekeritse az egész határt. E telepet hideg téli időben meleg párák fütik, s ha füst gomolyok szállnak fel saját tüzhelyéről, bele vegyülnek észrevétlen a sürü ködlepelbe, mely e tájat elboritja s ennélfogva még házfüstjére sem róhatnak ki adót és házi tüzhelye sem válhat árulójává s oly tanya ez végre, melynek száz nyitotu kapuja van a menekülétre.

Náthán számot vetett volt multjával, s miután nyolcvanöt tolvajlást, tizenhárom rablógyilkosságot, s legio apróbb vétséget követett el s csak egyszer ült a vádlottak padján, s bizonyitékok elégtelensége folytán ekkor is fölmentették — elhatározta magát nyugalomba helyezni.

Nem tudom olvasta e Policrates történetét, de annyi tény, hogy meghökkent saját szerencséjén.

(Folyt. köv.)

A szerkesztésért felelős
Dr. VUCSKICS GYULA.

Fiuk! Menjünk **Klein Sándor és Vilmoshoz** Fő-utca (Staniszló-utca sarkán)

Leányok! üzeltébe vásárolni, kapunk ott minden felszerelést ami szükséges, hogy az iskolában rendes tanulók lehessünk. Iskolatáskák 23, könyvszijjak 20, tentatartók 10, patent harisnyák 14, kötények 35, gallérok 5, ingek 70, kofferek 1·—, keték stb.

Grammophonok nagy választékban részletfizetésre is. Intézetek részére teljes felszerelések.

BOHN M. és TÁRSAI

:: NAGYKIKINDA és ZSOMBOLYA. ::

Legrégibb, legnagyobb és legjobb telep
e szakmában Ausztria-Magyarországon a

BOHN-féle TÉGLAGYÁRAK

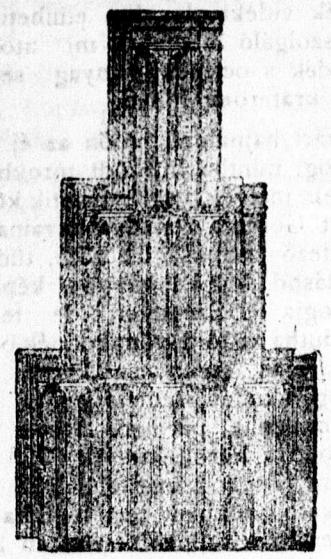
NAGYKIKINDÁN ÉS ZSOMBOLYÁN.

Alapittatott 1864. —— Legelőkelőbb referenciák. —— Alapittatott 1864.

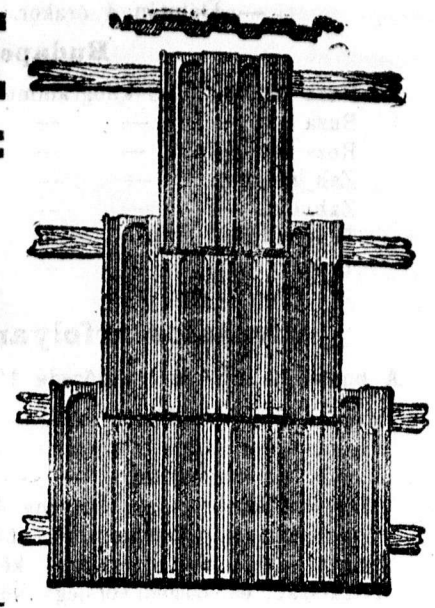
50 millió évi gyártás

a cs. és kir. szab. Bohn-féle biztonsági átfedő cserepekből
VASOXID természetes vörös szinben vagy kátrányozva.
GYÁRTMÁNYOK: Bohn-féle szabadalmazott biztonsági átfedőcse-
repek. Legolcsóbb, legszebb tetőzet.

Képes árjegyzék és minták kivánatra ingyen és bérmentve.
Képviselve: **Ifj. Weisz József.**

Nagykikindai gyártmány
Bohn-féle szab. biztonsági átfedő-cserép 272. szám.

Zsombolyai gyártmány.
Szab. biztonsági préselt átfedő cserép 252. sz.

LÉVAI MÁRTON

könyvkötészet,

vonalzó-intézet

és üzleti könyvgyár

NAGYVÁRAD, Rákóczi-ut (saját-ház.)

Uj üzlet! Uj üzlet!

Lukács Nándor butor-raktára

műasztalos-, kárpitos- és díszitő műhelye Nagyvárad, Fő-utcza 8. sz. Széchenyi szállodával szemben.

Állandó raktár: háló, ebédlő uri szoba és szalon berendezések, mindennemü modern sty szerint. Vas, réz és hajlított fa butorok rendkivül nagy választékban. 220

Pontos kiszolgálás. **Olcsó árak**

Kivánatra rajzok és költségvetések ingyen.

Jó családból való keresztény leánykát az

iskolai idényre

előkelő család teljes ellátásra elfogad.

Cim a kiadóba.

Harmos János
:: pékmester ::
NAGY-VÁRAD,
:: Uri-utca. ::

Naponta 3-szor friss sütemény.

Sütések elfogadtatnak.

MEGHIVÓ.

A »Közgazdasági Bank Részvénytársaság« kebelében alapitandó »**Közgazdasági Koronás Takarék- és Hitelszövetkezet**« 1908. szeptember hó 8-án délelőtt 11 órakor a Közgazdasági Bank r. t. üzlethelyiségében (Teleky-utca 10. sz.) tartandó

alakuló közgyülésére

a t. üzletrészjegyzők ezennel meghivatnak.

Nagyvárad, 1908. augusztus hó 27-én.

Az alapitók.

TÁRGY:

1. Az alakulás kimondása.
2. Az alapszabályok jóváhagyása.
3. Igazgatóság, felügyelő-bizottság és igazgató-tanács tagjainak megválasztása.
4. Egyéb inditványok.

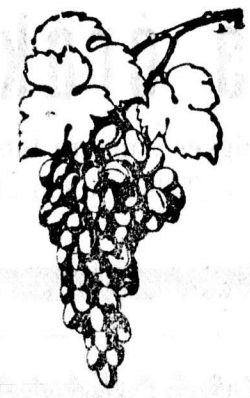
UJ!! UJ!!

SZEPESSY ANDOR

angol uri-szabó szalonja megnyilt

Raktáron vannak a legdivatosabb szövetek. Kivánatra a mintákkal házhoz megyek.

Kolozsvári-utca **Templom-tér.**

20 krajcár kilója

a mézédes legfinomabb **chassellas és muskotály.**

csemege szőllőnek

MERTZ

füszer- és csemege üzletében, **Körös-utcza.**

— Telefon szám 448. —

Ezen szőllő kizárólag eredeti 5—6 és 10 kilós kosarakban lesz árusitva, kosár hozzá ingyen. Magyar bodegámban a legjobb hegyiborok legolcsóbb árban lesznek kimérve. —— Pontos kiszolgálás.

BUZIÁSI PHŐNIX ASVÁNYVIZ

Kitünő hatásu vese- és hólyagbajoknál

SZÉNSAVDUS, KELLEMES, SAVANYKAS IZŰ, VASMENTESITETT,

RENDKIVUL ÜDITŐ ASZTALI VIZ.

ÜDIT, GYÓGYIT! **ORVOSILAG AJÁNLVA.**

Ivógygymódra használva, vese- és hólyagbajoknál, a vesemedence idült hurutjainál, hugykő- és fövényképződésnél, a légutak és a kiváiasztószervek hurutos bántalmainál kitünő hatásunak bizonyult. — **Prospektust kivánatra küld a forráskezelőség:**

Muschong buziási gyógyfürdő igazgatósága Buziásfürdőn.

Főlerakat Nagyváradon: **Friedl** és **Jőrös** cégnél.

A jövő tanévre szükséges

összes

tankönyvek

valamint mindennemü

tan- és irószerek

:: kaphatók ::

SEBŐ IMRE

könyv- és papirkereskedésében

Rákóczi-út Oláry-ház.

Az őszi és téli áruk kiárusitása megkezdődött

Ifj. Kohn Sámuel Bémer-téri nagy áruházában,

hol a legjobb minőségü őszi és téli kelmék, selyemblousra valók, őszi és téli felöltő modellek, szőrmegallérok, kabátok, fehérnemüek, vásznak, szőnyegek, függönyök, asztalnemüek stb.

végeladási árban árusittatnak ki.

Saját érdeke tehát mindenkinek, hogy ebbeli szükségletének beszerzése előtt a cég áruházát felkeresse, hol az árak rendkivüli olcsóságáról az áruk jóságáról személyesen is meggyőződhetik.

Elsőrangu divattermeiben a legszebb angol kosztümök és francia toilettek igen jutányos árban vállaltatnak.

Ifj. Kohn Sámuel Bémer-tér.

Grósz Testvérek
norinbergi-, diszmü-
:: játékáruháza ::

Nagyvárad,
Szent László-tér.

Grósz Testvérek

norinbergi-, diszmű- és játékáruháza

a FEKETE SAS palotában

kedvező épitési körülmények folytán

már a jövő héten megnyilik.

Pollák Zsigmond

80 év óta fenálló Kossuth-utca elején levő jó hirnevü rőfös és divat nagy üzletében az árak most oly mesés olcsók, hogy az minden vevőt meglep. Már megérkeztek: gyönyörü kosztüm kelmék, alj és blus szövetek minden szinben. Továbbá raktáron vannak; Legfinomabb rumburgi vásznak. Scroll schiffonok kanavásznak ágy garniturák és szőnyegek. Tulhalmozott raktár miatt az itten felsorolt áruk olyan olcsón lesznek

elárusitva,

hogy minden vevőnek érdeke a

POLLÁK ZSIGMOND

üzletét felkeresni mert meggyőződést szerez arról, hogy kevés pénzért jó árut szerezhet be. Gácsi lópokrócok gyári raktára. Maradék félárban. Vétel kötelezett nélkül megtekinthető. Cosütmök mérték után gyorsan és pontosan készitettnek.

1 vég prima rumburger vászon 4'88 krajcár.

M. kir. államvasutak üzletvezetőség Arad.

24414—1908. I. szám.

Versenytárgyalási hirdetés.

A magyar királyi államvasutak Gyulafehérvár állomásán 1 vő buffet bérletére ezennel zárt ajánlatu pályázat hirdettetik.

A bérlet 1909. évi január hó 1 ével kezdődik és tart azon időponttól számitott 5 éven át vagyis 1913. évi december hó 31-ig.

A bérleti feltételek, valamint az ételek és italok árjegyzéke az alulirott üzletvezetőség I. osztályában a rendes hivatalos órák alatt hétköznapokon d. e. 8 órától d. u. 2 óráig megtekinthetők, vagy kivanatra postán megküldetnek, miért is az ajánlattevőkről feltételeztetik, hogy azokat ismerik és egész terjedelmökben kötelezőknek elfogadják.

Az 1 koronás bélyegü és »Ajánlat a gyulafehérvári buffet« bérletére a 24414—1906. számhoz« felirattal ellátott boritékba zárt, lepecsételt a két tanu előtt aláirt ajánlatok a vonatkozó okmányokkal (erkölcsi bizonyitvány, iparengedély stb.) együtt 1906. évi szeptember hó 24-én déli 12 óráig az alulirt üzletvezetőség általános (I.) osztálya főnökénél nyujtandók be.

Bánatpénz fejében 100 kor.. azaz egyszáz korona készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban legkésőbb 1908. évi szeptember hó 23-án déli 12 óráig a magyar királyi államvasutak aradi üzletvezetősége gyüjtőpénztáránál leteendő.

Takarékpénztári betétkönyvek bánatpénzképen nem fogadtatnak el. Értékpapirok a budapesti, illetőleg a bécsi tőzsdén legutóbb jegyzett, 14 napnál nem régibb árfolyam szerint jegyzett értékben, de sohasem névértéken felül fognak számittatni. A készpénzben letett összeg után kamat nem fizettetik.

A bánatpénz letétele az ajánlatban m g emlitendő, de a letételről nyert pénztári letétjegy az ajánlatboz nem csatolandó.

Ezen feltételektől eltérő, vagy nem a kitüzött határidőre beérkezett, valamint a távirati uton tett ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Az ajánlatok közt a választás a felajánlott bérösszegre való tekintet nélkül szabadon történik.

Az üzletvezetőség.

Közgazdasági Bank Részvénytársaság Nagyváradon.

Belépési felhívás.

A Közgazdasági Bank Részvénytársaság (Teleky-utca 10) üzlet helyiségében **1 koronás** szövetkezetet alakit.

»Közgazdasági Koronás Takarék és Hitel szövetkezet« cimmel, október hó 1-től kezdődő 3 évi időtartamra.

A beiratások üzletrészenkint 20 fillér beiratási dij lefizetése mellett a Közgazdasági Bank részvénytársaság (Teleky-u. 10) üzlethelyiségében és a körözött aláirási iveken eszközölhetők.

A heti egykoronás üzletrészek beszedését minden helybeli szövetkezeti-tag lakására küldött óvadékkal biró pénzbeszedő, szolga eszközli. A vidéki szövetkezeti tagok befizetéseket a postatakarék pénztári utján portó mentesen teljesithetik,

Közgazdasági Bank R.-T.

Tüzifát

legolcsóbb napi árakon házakhoz :: szállitanak ::

Weiszberger és Társa

tüzifa kereskedők.

Megrendelő iroda: **Stein Lajos** Nagyvárad, Fő-utca Nyiri ház

Fatelep: Várad-Velence. — Telefon: 688.

10063—908. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Nagyvárd város tanácsától nyert megbizás folytán a Sztaroveszky gyermekkórháznál elrendelt kibővitési illetve átalakitási munkák elkészitésére f. évi szeptember hó 30-ik napján d. u. 4 órakor a városház bizottsági termében nyilvános árlejtést fogok tartani.

A vállalatba adandó munkák a következők: a) bovtási, föld, kőmüves és elhelyezési munkák, b) ács munkák, c) asztalos, lakatos, mázoló és üveges munkák, f) vizvezetéki munkák, g) szobafestési munkák, h) kályhás munkák, i) aszfaltozási munkák.

Ajánlatot ugy az összes, mint az egyes munka nemekre lehet tenni az á-tól i. pontokban megjelölt részletezés szerint.

Bánatpénzül az ajánlati összeg 5 százaléka teendő le, A bánatpénzt az ajánlathoz csatolni nem szabad, hanem a bánatpénz letételét igazoló nyugta vagy ennek közjegyzőileg hitelesitett másolata csatolandó az ajánlathoz. A bánatpénz készpénzben, vagy evadékképes érték papirokban tehető le.

Ajánlatok csak irásban alulirott kezéhez 1908. szeptember hó 30-ik napjának d. u. 4 óráig adhatók be. Az ajánlatok 1 koronás bélyeggel látandók el és csak a szabályszerüen kiállitott és pecséttel lezárt sértetlen boritékban elhelyezett és közvetlenül, vagy posta utján headott ajánlatok fognak tárgyalás alá vétetni. A boritékban megjelölendő azon munkálat, melyre az ajánlat vonatkozik.

Csakis azon ajánlatok fognak figyelembe vétetni, melyek az eredeti ajánlati ivek és költségvetési ürlapok kitültésével tétetnek. Ezen ajánlati ivek és költségvetési ürlapok a városi mérnöki hivataltól dijtalanul kaphatók.

Vállalkozó a munkálatot a mérnöki hivatal felszólitására atonnal megkezdeni köteles, megjegyeztetvén, hogy az összes épitési munkálatok legkésőbb 1908. évi december hó 1-ig teljesen befejezendők.

A fenti vállalatra vonatkozó feltételek, tervek, költségvetési ürlapok a városi mérnöki hivalalnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Minden ajánlattevő ajánlatában világosan kitenni köteles, egy jelen hirdetményt, az árlejtési feltételeket, a köleségvetési ürlapokat, terveket ismeri és azokat magára nézve kötelezőknek elfogadja.

Több munkanemre tett együttes ajánlat esetén az ajánlat végén az is világosan kiteendő, hogy ajánlattevő ajánlatábsl bár melyik munkanem kivitelét elvállalja.

A közszállitási szab. rendeletnek a hazai gyártmányok magyarhonos müszaki erő stb. alkalmazására vonatkozó határozmányai minden ajánlattevőre feltétlenül kötelező. Ajánlattevőt tett ajánlata azonnal és mindaddig kötelezi, mig az ajánlatok felett végleges döntés megtörténik. Ellenben Nagyvárad városát csakis az árlejtés eredménye felett hozaudó határozatának jogerőre emelkedésével kötelezi.

Azon pályázók, kik ajánlatik benyujtásakor a várossal még üzleti összeköttetésben nem állottak, illetve a városi hatóság előtt még ismeretlenek, tartoznak szállitó képességüket és megbizhatóságukat azon kereskedelmi és iparkamara bizonylatával igazolni, melyhez vállalatuk telepe szerint tartoznak.

A város közönsége fentartja a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok közül az ajánlott árakra való tekintet nélkül szabadon választhasson, esetleg ujabb árlejtést tarthasson.

Nagyvárad, 1908. szeptember hó 2-án,

Komlóssy József,
tanácsnok,
mint az árverési küldöttség elnöke

Rákóczi-út Oláry-ház

TANKÖNYV és iskolaszer szükségletünket szerezzük

SEBŐ IMRE

könyv és papirkereskedésében Nagyváradon Rákóczi-út.

Rákóczi-út Oláry-ház

Kovács József
katonai- és polgári cipész.
Ortophéd munkák.
Nagyvárad, Beöthy Ödön-uica 35.

Most jut eszembe, hogy

iskolai

harisnya, női és férfi harisnya, keztyü, trikó, kötött kabátka és mellény, sálkendő, valódi Jäger tanár-ruházat és esőernyőnek a legversenyképesebb beszerzési forrása.

BARTOS H. és TSA

kizárólagos harisnyai és ernyőkülönlegességi üzlete

NAGYVÁRAD, RÁKÓCZI-UT 2.
(Bazár-épület.)

!! Javitások elfogadtatnak !!

Hirdetések
felvétetnek
a kiadóhivatalban.

≡Wallerstein≡
Fülöp Fiai cég
:: **Bémer-tér, Pannonia mellett** ::

a bekövetkezett
:: holt idényre ::

a rőfös áruk árait
tetemesen leszál-
≡ litotta. ≡

Magyar király államoasutak igazgatósága.

221943 szám.

Hirdetmény.

Vonatkozással a f. é. 181739 sz. a. és az 1909—1911 évre szállitandó pirszénre kiadott pályázati felhivásunkra pótlólag közöljük, hogy az ott felsorolt évenként szállitandó mennyiségek tévesen lettek kitüntetve, amennyiben az évenként szállitás alá kerülő mennyiségek a következők:

775 tonna dió pirszén
975 » ko ka »
500 » darabos »

Az ajánlati felhivásban felsorolt többi feltételek változatlanul maradnak.

Budapest, 1808. augusztus 23.

Az általános igazgatási főosztály:

Olvashatatlan aláirás,
miniszteri tanácsos, igazgató.

S pitz Jenő
épület üveges
Nagyváradon,
Nagy Teleky-utca 16. sz.

Tisztelettel értesitem a nagyérdemü közönséget, hogy egy a mai kornak teljesen megfelelő üveg, porcellán, tükör és kép üzletet nyitottam. Raktáron tartok mindenféle szervizeket, lámpákat, tükröket, képeket a legegyszerübbtől a legdiszesebb kivitelig.

Elfogadok képek keretezését. épületek üvegezését és egész éven átali jókarban tartását mérsékelt árak mellett.

Nagyobb épületek üvegezéséhez költségvetéssel szolgálok. Szives meghivásra bárhol megjelenek. Csak kérem egy levelező lappal felkeresni méltóztassanak. A nagyérdemü közönség pártfogását kérem.

Spitz Jenő, üveges
Egy liter petróleum 20 fillér.

Hirdetmény.

Az 1909. évre érvényes legtöbb állami adót fizetők névjegyzékének összeállitása, illetve kiigazitása céljából a városi adóhivatal által adónemenként összeállitott kimutatás az 1886. évi XXI. t.-c. 25 § a értelmében f. évi szeptember hó 3-ától szept. hó 10. napjáig bezárólag terjedő s napi közszemlére a polgármesteri hivatalban kitétetik.

Erről az érdekelteket oly felhivással értesitem, hogy a névjegyzék elleni felszólamlásaikat a fennebbi határidő alatt szóval vagy irásban megtehetik.

Figyelmeztetem továbbá azokat, akik a fennebb hivatolt törvény 26 §-ában foglalt kedvezményt (egyenes állami adójuk kétszeres számitásba vételét) igénybe venni óhajtják, hogy 27 §. értelmében az igazoló választmány ülése alatt (szept. 11. d. e. 9-től 12 óráig) az igazoló választmány előtt szóval vagy irásban jelentkezzenek és jogosultságukat igazolják, mivel ellenkező esetben az adó kétszeres számitásban vételének kedvezményétől elesnek.

Nagyvárad, 1908. szeptember hó 2-án.

Bordé Ferencz,
polgármester h.

Kapható minden elsőrangu vendéglőben és kávéházban.

Berkes Bertalan

Nagyvárad, Zöldfa-utca 21. sz. a.

TELEFON 180. TELEFON 180.

Gazdálkodóknak gépolaj tovatta-zsir, kátrány stb. Vidéki kereskedőknek cipőkrém, parkett fényezőmáz, Emke lakkok stb. vételénél legnagyobb árengedmények.

Pénz.

Olcsó

tőketörlesztéses kölcsönt

10—75 évre folyósit, ugyszintén régi drágább kamatu kölcsönöket kicserél, convertál a lehető legrövidebb idő alatt.

Házak, szőlők, földbirtokok

örök árban való ***adás-vételét*** vagy ***bérletét*** a legsikeresebb eredménynyel közvetit.

Földbirtokok parcellázását

saját költségére elvállalja és financiroza.

Faludi Ignác,
volt takarékpénztári titkár,
bankbizományi és hitelforgalmi iroda
Nagyvárad, Mészáros-utca.
Telefon szám 424.

27

Bortermelők figyelmèbe!

200 darab jó karban levő használt boros hordó 6—700 liter ürtartalommal egyenként is eladó **Bognár és Szántó** czégnél Kapucinus utcza 5.

Molnár Lajos

szőlőbirtokos **csemegeszőlő elárusitását** a mai napon megkezdte s 5 kilós kosarakban házakhoz is szállit.

Nagyobb megrendeléseket 25 kilós tálcákon küld, melyeken a szőlő hamva érintetlen ma..d. — Szőlő ára fajonként változó.

Ugyanott fehér és vörös borok.

Telefon 481. szám a szőlőben.

"Iskolai"

beiratások alkalmával a szülők b. figyelmét felhivja czipő szükségleteinek beszerzésére a . . .

„MOSKOVITS" czipőgyár.

Nagyvárad Kossuth L.-u.
:: 5. gyár épület. ::

A NAGYSZEBENI ÁLTALÁNOS TAKARÉKPÉNZTÁR JELZÁLOGKÖLCSÖNEI.

A Nagyszebeni Általános Takarékpénztár (Nagyszeben) ad félévi tőkét és kamatokat magukban foglaló egyenlő részletekben teljesen törleszthető jelzálogkölcsönöket és pedig 10, 15, 18, 23, 25, 27½, 32, 35, 40, 41, 44 ½ 50 évi törlesztésre.

Kölcsönkérvényeket elfogad: **BREITENSTEIN és FRIEDLÄNDER Teleky-utca 40. sz.** ki egyszersmind bővebb felvilágositást is nyujt.

170

Vendéglő átvétel!!

Van szerencsém a n. é. közönséget értesiteni, hogy

Kolozsvári utca

53. szám alatti vendéglőt átvettem a hol kizárólag tisztán kezelt jó italokról és elismert jó konyháról állandóan gondoskodva van.

Tömeges pártfogást kér **Glicce Antal,**
vendéglős.

Tőtös Mihály

Épület és diszmü bádogos mester
:: Bethlen-utcza 36. szám. ::

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget hogy épület és diszmü bádogos munkáim mellett elfogadok teljes fürdő berendezéseket, szökőkútakat és vizvezetékeket saját rezervával, ugyszintén házaknak egéss éven át jókarban tartását.

Nagyobb vállalatnál költség vetéssel dijtalanul szolgálok.

Helybeli és vidéki telefon száma 386. Ugyan ott két tanuló felvétetik.

Cipők! Kalapok! A legtartósabb kivitelben!

Leitner Lázár cégnél Zöldfa-utca.

NEUMANN M. cégnél

cs. és kir. udvari szállító **Nagyvárad (Kishidfő.)**

Kizárólag saját készitményü **férfi- és fiu ruhák készen és mérték után** óriási választékban kaphatók. —— Városi és vidéki telefon 88.

Megérkeztek LEITNER MÁRTON céghez

a nyári idényre óriási választékban a legujabb divatu batisztokt, (Mideira) fehér és szines ruhavásznak, piquet, zefir, csipkekelmék hozzávaló diszekkel. Szép és divatos ruha, blouz-selymek, pouplin, grenadin és nyári kelmék.

Fülöp István Európa szállodája.

Nagyvárad legkellemesebb látogatott, szórakozó helye Most nyilott meg az **Európa remek herthelyisége.** Kitünő egészséges hegyi levegő. Villamos megállóhely Telefon. Naponta pompás **cigányzene.** A vendéglős **saját termésü, kitünő boraival, finom Dréher sörrel szolgál a közönségnek. Elsőrendü konyha.** A szoba árak igen mérsékeltek. Az előkelően berendezett szállodát és a gyönyörü kerthelyiséget ajánljuk a közönség figyelmébe.

Szép kép keretet készitenek olcsón és gyorsan

SZICHTA TIVADAR üveg kereskedésében

Kossuth utca 2.

Ugyanott szép porcellán és üveg szervizek, nagy választék alpaca és China ezüst evőeszközökben.

Aki a szép fehérnemüt szereti, adja azt mosás és vasalásra a **Gőzmosóda és vegytisztitó gyárba,**

NAGYVARAD, Gilányi-utca 5—7. (Saját gyártelep.) Vegyileg tisztittatnak férfi- és női felső ruhák, egyenruhák, kelmék, kézimunkák, szőnyegek. Kivánatra a mosni való ruhanemüek a gőzmosóda kihordói által bárhonnan elvitetnek és pontosan hazaszállittatnak.

Városi és vidéki telefon 398.

PREIS R., ágynemü raktára NAGYVÁRAD, Kossuth-u. 12.

Intézeti ágyhúzatok, paplan, madrácz, szalmazsák mértékre és készen kaphato az ágynemü raktárban Kossuth-utcza 12. sz. Fosztott toll állandoan raktáron.

PREIS R.

Üdülőknek! Az összes keresettebb kül- és belföldi ásványvizek állandóan friss töltésben.

Kirándulóknak! Naponta friss tea-vaj, liptói-turó, sajtok, szalámi és főtt prágai sonka, legelőnyösebb árakon beszerezhető.

Friedl és Jörösnél

Szent László-tér és Kert-utca sarkán.

BARTOS H. és TÁRSA

NAGYVARAD, Rákóczi-ut 2., Bazár-épület.

Kizárólagos harlsnya és ernyőkülönlegességek. Állandó nagy raktár férfi-, női- és gyermekharisnyákban a legegyszerübbtől a legfinomabbig, továbbá eső- és napernyők!

Folytonos ujdonságok!

!!! Javitások gyorsan eszközöltetnek !!!

Ujlaky István divat és ortopéd czipész

NAGYVÁRAD, Szent János-utca 4.

Készit mérték után a legfinomabb anyagból a legszebb divatszabásu uri és női cipőket. Alapittatott 1894. évben.

Klepfer Albert Teleky-u. 28.

Óriási választékban nyakkendők, ingek, harisnyák, keztyük és napernyők meglepő olcsó árakban.

Czipóth Ferenc

Pannonia vendéglős kellemes téli kertjében és éttermeiben kitünő italok és ételekről gondoskodva van. Mindennap zene.

Saját termésü

Ó vörös gyógy bor literenként 50 kr.
Asztali borok » » 36—40
Pecsenye borok » » 50—60
Kitünő rácz ürmös » » 50 kr.

Stettner István, Kapucinus utcza.

!! Modern szabás !!

GELBERG A.

uri divat szabó

Beöthy Ödön-utca 21. sz.

állandó raktár a divatosabb kelmékből.

Pontos kiszolgálás !!

Jégszekrények
Permetezők ..
Gumicsövek ..

Tarsoly és Kisztó

vaskereskedésében a »Vasemberhez«

Rákóczi-ut 9. Ováry-palota.

Értesitem a n. é. közönséget valamint igen tisztelt megrendelőimet, hogy a nyári idényre **angol, skót és belföldi különlegességeim megérkeztek.**

Kiss István uri-divat szabó

Szinház-utca Adorján ház.

Pontos kiszolgálás. Modern szabás.

Fodrász-üzlet átvétel.

A n. é. közönség szives tudomására hozom, hogy Szent János-utca 37. szám. alatti **Boczonyi Ferenc** fodrász üzletét átvettem s azt az eddigi szolid alapon pontosabb kiszolgálással tovább vezetem. Az eddigi tisztelt vendégek és jó ismerőseim szives pártfogását kérem.

Tisztelettel

VERES JÁNOS fodrász.

KOVÁCS JÁNOS

elsőangu cukrászati speciálista

Nagyvárad, Rákóci-ut 9.

Városi telefon 806. Megyei telefon 120.

Füszer és csemege üzlet

Adorján palota. Szinház-u. 4. szám.

Friss tea-vaj. 1 liter Vacum petróleum 11 kr. Kivánatra házhoz szállittatik.

Wohl Albert.

Fővárosi izlés.

Blous és **Pongyola** Kizárólag Vajda és Róna cégnél Szent László-tér és Zöldfa utca sarok.

KLINGE ANTAL

cimer-, cim-, diszlet- és templomfestő MÜTERME

Szt. János-utca 11.

Legjobb varrógépek, kerékpárok, beszélőgépek kaphatók

Kalenda János cégnél

NAGYVÁRAD, Szent László-tér

(a Holdas-templom mellett.)

Ugyanott szakszerü javitó mühely. — Telefon 245.

A Kis-piacon KEPES DEZSÖ

órás és ékszerész üzletében a legolcsóbbae lehet órát, ékszert és gramofont pontosan, jotállás mellett javitani. Ugyszintén elismert a legolcsóbban csakis ott lehet mindenféle fali, zseb, inga-órákat es kina-ezüst tárgyakat beszerezni.

Szives pártfogást kér **Kepes Dezsö,** NAGYVÁRAD, Kispiac-tér.

Ujváry Vilmos bádogos

Szent János-utca 12.

Fennáll 42 év óta.

Pál Sándor épület, portál- és mübutorasztalos.

Készitek bárminemü dolgokat pontos és szakszerü kivitelben a legszolidabb árak mellett.

Rákóczi-ut 10. szám. (Stern-palota.)

Szaniszló-utcai oldalon.

Uj mosó üzlet! Uj mosó üzlet!

Van szrencsém a n. é. közönség b. figyelmét felhivni, miszerint a **Szacsvay-utca 34. sz. alatt egy mosó- és fenyvasaló tisztitó intézetet nyitottam** s ahol csipkefüggönyöket és férfi-ruhák tisztitását valamint mindennemü ruhákat a legolcsóbban s a legpontosabban elvállalok. Kivánatra házhoz is kütdök a ruhát átvenni s azt vissza is szállitom. A n. é. közönség b. pártfogásáért esedezve, maradtam tisztelettel

LERNER CZILI.

Nyomatott a Szent László-nyomdában, Nagyváradon.